

ASGARI İŞÇİLİK MİKTARININ TESPİTİNDE SMMM/YMM'LERE YÜKLENİLEN FONKSİYON

Mahmut ÇOLAK
SSK Başkanlığı, Sigorta Müfettişi

I- GENEL AÇIKLAMA

İhaleli işlerde teminat iadesi, tamamlanmış binalarda yapı kullanma izin belgesi alınabilmesi için, işverenlerin Sosyal Sigortalar Kurumuna prim borcu bulunmadığını gösterir ilişiksizlik belgesi almaları bunun için de, işveren veya işin bölüm veya eklentilerinde işverenden iş alan ve kendi adına sigortalı çalıştıran araçların kayıtlarının Kuruma bildirilmemiş işçilik bulunup bulunmadığının tespiti yönünden inceleme yapılması gerekmektedir. İlk olarak 02.07.1994 tarih ve 21978 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sigorta Primleri Takip ve Tahsilat Genel Tebliği (Seri No. 5) ile 3568 sayılı Yasa ile yetki almış SMMM/YMM'lere inceleme yetkisi tanınmış, söz konusu tebliğin iptali yoluna gidilmiş, Danıştay Onuncu Dairesinin 4.2.1997 tarihli Esas No:1994/5335, Karar No: 1997/227 sayılı kararı ile davanın reddine karar verilmiş, anılan karar için temyize gidilmiş, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 2.7.1999 tarihli Esas No: 1997/455, Karar No: 1999/817 sayılı kararları gereğince temyiz isteminin kabulüne karar verilmiş, Danıştay Onuncu Hukuk Dairesi Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun kararları gereğince, 28.3.2001 tarihli Esas No: 2000/2787, Karar No: 2001/1185 sayılı kararları ile anılan Tebliğin iptaline karar vermiş, söz konusu kararın bozulması için Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kuruluna gidilmiş, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 19.4.2002 tarihli E.2001/913, K.2002/298 sayılı kararı ile temyiz istemi reddedilerek meslek mensuplarının belirtilen yetkileri nihai olarak kaldırılmış idi. Yasa koyucu durumu değerlendirmiş, yasa ile değil de tebliğle verilen yetkiyi 4958 sayılı Yasa ile yasal zemine oturtmuştur. Bu çalışmamızda, meslek mensuplarının asgari işçilik incelemeleri değerlendirilecektir.

II- KONU İLE İLGİLİ MEVZUAT

İhaleli işler ile özel bina inşaatı işyerleri işverenlerine, Kuruma prim borçlarının bulunmadığını gösteren ilişiksizlik belgesinin verilmesinde, 1.6.1989 tarihli ve

3568 sayılı Kanuna göre yetki verilmiş serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli mali müşavirler tarafından iş yeri kayıtlarının incelenmesi sonucunda Kuruma bildirildiği tespit edilen işçilik tutarlarının uygunluğu, Kurumun denetim yetkisi saklı kalmak kaydıyla, esas alınabilir. Şu kadar ki, usul ve esasları Kurumca belirlenmiş hesaplama yöntemine uygun olarak serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli mali müşavirce düzenlenen rapor ile Kuruma yeterli işçilik bildirilmediği anlaşılan iş yeri ve işverenlerinin tespit edilen fark işçilik tutarı üzerinden hesaplanacak prim ve gecikme zammı tutarının bu Kanunun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (d) bentleri uyarınca verilecek idari para cezaları ile birlikte ödemeleri kaydıyla ilişiksizlik belgesi verilebilir. Kurumca belirlenen usul ve esaslara aykırı hareket ederek, Kurum zararına sebebiyet verdiği anlaşılan meslek mensuplarınca düzenlenen raporlar dikkate alınmaz ve bunların daha sonra düzenleyecekleri raporlar hiçbir zaman Kurumca işleme konulmaz. Gerçeğe aykırı rapor düzenleyen

meslek mensupları hakkında Kurumun genel hükümlerine göre takip hakkı saklıdır. Bu fıkranın uygulanmasıyla ilgili esas ve usuller Kurumca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir¹ (506/130).²

III- İNCELEMENİN USUL VE ESASLARI

a) İhale konusu işlerde inceleme

İşin kesin kabulünün ya da geçici kabulünün noksatsız yapıldığı tarihten sonra ve işverene ödenmesi gereken Katma Değer Vergisi (KDV) hariç, malzeme fiyat farkı ve akreditif bedeli dahil, toplam istihkak tutarına işin asgari işçilik oranı uygulanmak suretiyle yapılır.

Şu kadar ki, işin sözleşmesinde çalıştırılacak işçi sayısı belli ise, öncelikle bu işçilerin sigortalılık niteliği, ücretlerinin işyeri kayıtlarına usulüne uygun olarak intikal ettirilip ettirilmediği, ayrıca bunların prime esas kazançları ile prim ödeme gün sayılarının Kuruma eksiksiz bildirilmiş olup olmadığı tespit edilir. Bu tespit sonucunda düzenlenecek raporda, sözleşmede çalıştırılması

¹ Sosyal Sigortalar Kurumu Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ile Yeminli Mali Müşavirlerce İşyeri Kayıtlarının İncelenmesinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, 14.07.2004 tarihli 25522 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Bu Yönetmelik hükümleri 01.05.2004 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Konu ile ilgili olarak ayrıca; Sosyal Sigortalar Kurumu Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ile Yeminli Mali Müşavirlerce İşyeri Kayıtlarının İncelenmesinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ, 08.12.2004 tarihli 25664 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

² 29.07.2003 tarihinde TBMM’nde kabul edilerek 06.08.2003 tarihli 25191 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4958 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu’nun 49 uncu maddesiyle eklenen fıkra hükmü. Yürürlük tarihi:06.08.2003

öngörülen işçi sayısı nazara alınarak, işyeri kayıtlarından çalıştırıldığı tespit edilen işçiler ile ücretlerine aylar itibariyle yer verilir.

İdarece, işverene ödemelerin döviz şeklinde yapılması halinde, döviz tutarı, ödemenin yapıldığı tarihteki T.C. Merkez Bankasınca belirlenen döviz satış kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilerek işlem yapılır.

İhaleli işin birden fazla konuyu kapsıyor olması ve her bir işin asgari işçilik oranının bilinmesi halinde, inceleme, işverenin bu husustaki yazılı isteği Kuruma ayrıca dilekçe ile bildirmek kaydıyla, bu işlerin en yükseğine ilişkin asgari işçilik oranı dikkate alınarak yapılabilir.

Düzenlenecek raporlarda yukarıda belirtilen hususlara açıkça ve ayrıntılı olarak yer verilmesi gerekmektedir.

b) Özel bina inşaatı işyerlerinde inceleme

Bina maliyetine işin asgari işçilik oranı uygulanmak suretiyle yapılır.

Bina maliyeti, ruhsatnamesinde yazılı bulunan yüzölçümü ile birim maliyet bedelinin çarpımı suretiyle hesaplanır.

Bu hesaplamada; her yıl inşaatın sınıf ve grubuna göre Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tespit edilen ve Kurumca çıkarılacak Genelgede belirtilen birim maliyet bedelleri dikkate alınır.

İşyerine ait defter ve belgelerden tespit edilecek maliyetin daha fazla olması halinde ise, inceleme, bu maliyet üzerinden yapılır.

İnşaat ruhsatnamesinde belirtilen inşaat sınıf veya grubundan yüksek ya da yüzölçümünden daha fazla yapıldığı anlaşılan özel bina inşaatlarında, tespit edilen sınıf veya grup ya da yüzölçümü dikkate alınır.

Başladığı yıl içinde bitirilmiş olan inşaatın maliyetinin hesaplanmasında o yıl için tespit edilen, başladığı yıldan sonraki yıllarda tamamlanmış inşaatın maliyetinin hesabında ise bitirildiği yıldan bir önceki yıla ait birim maliyet bedeli esas alınır.

2003 yılından önce başlayıp, 01.05.2004 tarihinden sonra bitirilen binaların maliyeti ise, işverenlerin mağduriyetine meydan verilmemesi için, 01.05.2004 tarihinden önceki ve sonraki sürede yapılan uygulamalar dikkate alınarak ayrı ayrı hesaplanacak, bu suretle bulunan iki ayrı birim maliyet bedelinin aritmetik ortalamasının alınmasıyla ve binanın yüzölçümü ile çarpılması suretiyle hesaplanacaktır.

İnşaatın başladığı ve bitirildiği tarih işverence resmi makamlardan alınacak belge ile kanıtlanır. Anılan belge rapora eklenir. İnceleme, işin bittiği tarihten sonra yapılır.

Yasal süre içerisinde tescil edilmemiş olan inşaatın başladığı tarihin resmi belge ile kanıtlanamaması halinde, ruhsat tarihi inşaatın başladığı tarih olarak kabul edilir.

İnşaatın başladığı tarihi kanıtlayan resmi belgedeki tarihin, işyeri bildirgesinde belirtilen sigortalı

çalıştırılmaya başlanılan tarihten önceki bir tarih olması halinde, resmi belgedeki tarih tescil tarihi olarak kabul edilecektir.

Kanıtlayıcı nitelikte resmi belge ibraz edilememesi durumunda ise, işyeri bildirgesindeki tarih ruhsat tarihinden önceki bir tarih olmaması kaydıyla, ruhsat tarihi tescil tarihi olarak dikkate alınacaktır.

Bu duruma göre, işyerinin tescil tarihinin geriye götürülmesi gereken hallerde, düzenlenecek olan raporda Kanunun 140 ıncı maddesinin (a) fıkrasına göre idari para cezası uygulanması gerektiği önerilecektir.

c) İnceleme Esnasında Dikkate Alınacak Ödemeler

Kuruma bildirilmiş olan sigorta primine esas kazançlar toplamının, inceleme sonucunda hesaplanan asgari işçilik miktarından az olması durumunda, işveren kayıtlarında yer alan;

1- Aracılar tarafından yapılan işler hariç olmak üzere, Ünitesi ve işyeri sicil numarası belirtilmek kaydıyla; işin bazı bölümlerini yapan Kanun kapsamındaki diğer işverenlerden alınmış faturalara dayanılarak yapılan malzemeli işçilik ödemeleri,

2- Bağ-Kur ve vergi sicil numaraları belirtilmek kaydıyla, işin bazı bölümlerinin yanında sigortalı çalıştır madan bizzat yapan iş sahiplerinden alınmış faturalara ve gider belgelerine dayanılarak yapılan malzemeli işçilik ödemeleri,

3- Aynı faturada hem malzeme ve hem de işçilik tutarı kayıtlı ise, her iki tutar birbirinden ayrı kaydedilmiş olsa bile, toplam fatura tutarı,

4- Malzeme bedelinden ayrı olarak nakliye bedelinin kesin bir şekilde belirlendiği faturalara dayanılarak yapılan nakliye ödemeleri,

5- Kuruma mükerrer prim ödenmesinin önüne geçilmesi bakımından, hafriyat ve nakliyat işleri için diğer firma veya şahıslardan alınmış faturalı ödemeler dikkate alınmamak kaydıyla, Kurumda tescilli bir işyerinden sevk ve idare edilen makine parkına sahip işverenlerin, bu parktaki araçlarında çalışanların incelemesi yapılmakta olan ihale konusu işe ilişkin işyerinden Kuruma bildirilmemiş olduğu saptanmak ve bu durum işyeri kayıtlarıyla doğrulanmak şartıyla, düzenlenecek raporda açıkça ve ayrıntılı olarak ortaya konulan, faturaya dayanmayan, hak ediş raporlarından tespit olunan hafriyat ve nakliyat bedelleri,

Malzemeli işçilik ödemeleri olarak (1-2-3-4-5); İşverene ödenen toplam istihkak tutarından veya maliyet bedelinden düşülerek Kuruma bildirilmesi gereken asgari işçilik miktarı yeniden hesaplanır.

Salt işçilik ödemeleri (malzemesiz) olarak; işveren kayıtlarından bazı sigortalılara Kanunun 78 inci maddesi uyarınca belirlenen sigorta primine esas kazanç üst sınırının üzerinde ücret ödendiği tespit edilebiliyorsa, ücret tediye bordrolarında kayıtlı brüt

ücretler ile üst sınır arasındaki fark ve salt işçilik içeren faturalı işçilik ödemeleri, işin asgari işçilik oranı uygulanmak suretiyle hesaplanan asgari işçilik tutarından düşülerek inceleme yapılır.

Görüldüğü gibi, Kuruma bildirilmiş olması gereken asgari işçilik miktarının tespitinde faturalı ödemeler dikkate alınmış olduğundan, inceleme sırasında işin asgari işçilik oranından herhangi bir eksiltme yapılmamıştır.

Fatura ve gider belgelerinde kayıtlı tutarların, bu belgelerden yapıldığı anlaşılan işlere karşılık alınan hak ediş raporu ile ödenen tutarlardan fazla olması durumunda, aşan kısım incelemede dikkate alınmaz.

İncelemede yukarıda belirtilen ödemelerin katma değer vergisi dışındaki tutarları esas alınır.

Bu şekilde yapılan inceleme sonucunda hesaplanan asgari işçilik tutarının Kuruma bildirilmiş olan prime esas kazançlar toplamı ile aynı

veya fazla olduğunun anlaşılması durumunda, işverene, ilişkisizlik belgesi verilebileceğine dair rapor düzenlenir.

Hesaplanan asgari işçilik miktarının Kuruma eksik bildirildiğinin tespiti halinde ise, bildirilmeyen tutar, faaliyette bulunulan son aya mal edilir ve Kanununun 80 inci maddesi³ ile 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c)⁴ ve (d)⁵ bentleri uyarınca işlem yapılması gerektiği raporda önerilir.⁶

İhale konusu işlerde ihale makamınca müteahhide kısmen malzeme verilmesi veya akreditif bedeli ödenmesi halinde, bu durum asgari işçilik oranını değiştirebileceğinden, asgari işçilik oranı Tebliğ eki listede olsa bile, konu, gerekli belgelerle (imalat ve birim fiyatlarını gösterir son hak ediş raporu, iş bitirme belgesi, fatura, ibraz edilebiliyorsa sözleşme, idarece verilen malzemenin miktarı ve bedelini gösterir belge, fiyat analizleri zaptı vs.) birlikte asgari işçilik

³ Tahakkuk miktarı karşılığı sigorta primlerin gecikme zammı ile birlikte tahsil edilmesi.

⁴ Bu Kanununun 79 uncu maddesinin onüçüncü fıkrası uyarınca sigorta müfettişi tarafından veya 130 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirlerce düzenlenen raporlara istinaden Kuruma bildirilmediği tespit edilen eksik işçilik tutarının maledildiği aylardan dolayı aylık asgari ücretin üç katı tutarında idari para cezası verilir.”(5198 sayılı Kanununun 18 inci maddesiyle 506 sayılı Kanununun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin değiştirilen hükmü)

⁵ Eksik işçilik tutarının ücret tediye bordrolarına alınmaması ve dolayısıyla yasal deftere ücret ödemelerinin eksik olarak işlenmiş olmasından işyeri kayıt ve belgeleri geçersiz sayılmaktadır.

⁶ Başka bir deyişle; bildirilmeyen tutar, faaliyette bulunulan son aya maledilecek ve bildirilmeyen fark işçilik matrahı üzerinden primin tahsil edilmesi ve ayrıca 506 sayılı Kanununun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin üçüncü alt bendinin son paragrafı uyarınca eksik işçilik tutarının maledildiği son aydan dolayı aylık asgari ücretin üç katı tutarında ve aynı maddenin (d) fıkrasına istinaden de işyeri kayıtlarının, eksik işçilik tutarının maledildiği son aydan dolayı geçersizliği (506 sayılı Kanununun 130 uncu maddesinin sekizinci fıkrası ve Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğininin 25/c maddesinde belirtildiği üzere) nedeniyle tutulan defter türü nazara alınarak idari para cezası verilmesi gerektiği raporda önerilecektir.

oranının Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca tespiti amacıyla Sigorta İşleri Genel Müdürlüğüne intikal ettirilecektir. Söz konusu belgelerin her bir sayfası mutlaka ihale makamınca onaylanmış veya aslının ünitelerce görülmesini müteakip ilgili belge üzerine aslı görülmüştür şeklinde şerh düşülüp, yetkililerce imzalandıktan sonra Sigorta İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilecektir.

d) İnceleme Dönemi

İlgili Yönetmeliğin 01.05.2004 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiş olması nedeniyle, yapımına 01.05.2004 tarihinden önce başlanılan ve bu tarihten sonra bitirilen ihaleli ve özel bina inşaatı işyerlerinden dolayı inceleme yapılabilir.

IV- RAPOR HAKKINDAKİ İŞLEMLER

a) İncelemede Dikkate Alınacak Oranlar

İlgili Yönetmelik uyarınca incelemede dikkate alınması gereken asgari işçilik oranları Kurum bünyesinde oluşturulan Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca belirleneceğinden, bu husustaki inceleme raporlarının düzenlenmesine, söz konusu oranlar Resmi Gazete’de yayımlandıktan sonra başlanacaktır.

b) Rapor Düzenleme Şekli

İlişiksizlik belgesi verilebileceğine ilişkin rapor; ihaleli işler için örneği ilgili Yönetmeliğin 4 no’lu ekinde bulunan, özel bina inşaatı işyerleri için

de, örneği bu Yönetmeliğin 5 no’lu ekinde bulunan hesaplama cetveli de düzenlenmek suretiyle Ek:1 de bulunan rapor kapağına ilişik ve Ek:2 de kayıtlı şekle uygun olarak daktilo veya bilgisayar ile düzenlenir.

Meslek mensupları, düzenledikleri raporun her sayfasını paraflar, rapora, rapor tarihinden önceki üç ay içinde bağlı oldukları meslek odasından alınan, örneği ilgili Yönetmeliğin 3 no’lu ekinde bulunan faaliyet belgesi ile işverenle yaptıkları sözleşmenin aslını veya noterden onaylı bir suretini eklemek zorundadır.

Raporlar üç nüsha düzenlenerek, bir nüshası meslek mensubunca dilekçe ekinde ilgili Üniteye, bir nüshası işverene verilir, diğer nüshası da raporu düzenleyen meslek mensubu tarafından gerektiğinde ibraz edilmek üzere, Kuruma verildiği tarihten itibaren beş yıl süre ile saklanır.

Bu şekle uygun olmayan, silinti veya kazıntı bulunan raporlar, düzeltilmek üzere gerekçeli yazı ekinde meslek mensubuna iade edilir. Meslek mensubu, gerekli düzeltmeleri yazının tebliğinden itibaren en geç 15 gün içinde yaparak yeniden düzenleyeceği raporu Üniteye intikal ettirir.

c) Raporlardaki eksiklik/maddi hata tespiti

Meslek Mensubunca düzenlenen raporlarda Ünitece eksiklik veya maddi hata tespit edilmesi halinde, raporu düzenleyen Meslek Mensubundan 15 gün içinde ek rapor vermesi

iadeli taahhütlü bir yazı ile istenir. Ek raporda da eksikliğin veya maddi hatanın giderilmemesi durumunda, gerekçeleri de belirtilerek rapora göre işlem yapılmayacağı yine iadeli taahhütlü bir yazı ile işverene bildirilir. Ek raporun verilmemesi veya eksiklik ya da maddi hatanın düzeltilmemiş olması halinde Sigorta Müfettişince inceleme yapılması istenebilir.

d) Kurumun denetim yetkisinin saklılığı

Meslek Mensuplarınca rapor düzenlenmesi, Sigorta Müfettişince işin asgari işçilik miktarının tespiti hususunda inceleme yapılmasına engel oluşturmaz.

e) Rapor Düzenlenmeyecek Durumlar Meslek Mensupları;

- 1- Hariçten işçi çalıştırılmaksızın daimi nitelikteki işyerlerinin sigortalıları ile yapılan işler,
- 2- Piyasadan hazır halde alınıp satılan mal teslimine ilişkin işler,
- 3- İnşaat ruhsatnamesi olmayan, ruhsatnamesi olmakla birlikte imar mevzuatına göre ruhsatı hükümsüz olan veya Kurumda tescil edilmemiş bulunan ya da tescilli olmasına rağmen Kuruma, Kanununun 79 uncu maddesinin birinci fıkrası ve Sosyal Sigortalar Kurumu Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 13 ve 20 nci maddelerinde belirtilen belgeleri hiç verilmemiş olan bina inşaatı işyerleri ile tamamlanmamış bina inşaatı işyerleri,

4- İşverenin veya aracının defter ve belgelerini düzenleyen meslek mensupları, aynı işveren ve aracı için veya kendilerinin, boşanmış dahi olsa eşinin usul ve furuundan birinin veya (bu derece dahil) üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrî hısımlarının ya da bunların yönetici oldukları veya yönetimde görev alarak ortak oldukları işyerleri, Hakkında rapor düzenleyemez.

d) Rapor Düzenleme Sınırı

Meslek mensuplarınca rapor düzenlenebilecek işlerin istihkak ve maliyet tutarlarının sınırları Kurum Yönetim Kurulunca belirlenir. Kurum Yönetim Kurulunun 05.08.2004 tarihli, K.VIII/1566 sayılı kararı ile ihale konusu işlerde istihkak tutarı, özel bina inşaatlarında da maliyet tutarı 5 (beş) trilyon liraya (5.000.000 YTL) kadar (bu rakam dahil) olan işlerle ilgili raporların serbest muhasebeci mali müşavirlerce düzenlenmesine, yeminli mali müşavirler için ise, bu konuda bir sınır aranılmamasına karar verildiğinden, meslek mensuplarından serbest muhasebeci mali müşavirlerce bu tutarın (KDV hariç) altındaki işler hakkında rapor düzenlenebilecektir.

g) Meslek Mensuplarının Düzenleyecek Rapordan Doğan Sorumlulukları

Meslek mensupları, gerçeğe aykırı rapor düzenleyerek Kurum zararına sebebiyet verdikleri takdirde, oluşan Kurum zararından işveren ile birlikte ve müteselsilen sorumludurlar. Bu durumda ilgililer hakkında ayrıca genel hükümlere göre işlem yapılır.

Düzenledikleri rapor ile Kurum zararına sebebiyet verdiği Kurumca tespit edilen meslek mensuplarının daha sonra düzenlenen raporlar da işleme konulmaz.

Şirket halinde çalışılması halinde, düzenlenecek raporlardan doğacak cezai ve mali sorumluluk raporu düzenleyen meslek mensubuna aittir.

XI- MESLEK MENSUPLARININ EĞİTİMİ

Rapor düzenlenmesi konusunda, TÜRMOB tarafından Kurum ile işbirliği yapılarak meslek mensuplarına gerekli eğitim verilir.

XI- ÖRNEK UYGULAMALAR

a) İhaleli işle ilgili örnek

İşin Konusu	Prefabrik Geçici İskan Konut İnşaatı(4.4003...)	
Sözleşme ve Yer Teslimi	10.09.2004	
İşin Başlama ve Bitişi	19.09.2004-24.12.2004	
İşin Geçici Kabulü	24.12.2004	
Kesin Kabulü	31.01.2005	
İhale Makamınca İşin Bitirilmesi İçin Verilen Ek Süre	Geçici kabuldeki eksikliklerin giderilmesi için tanınan süre 03.01.2005	
Toplam KDV Hariç Alınan Hak Ediş Tutarı	2.250.000.000.000.-TL	
Asgari İşçilik Oranı	%6	
Malzemeli/Salt İşçilik İçeren Faturalı Ödemeler	2.000.000.000.000.-TL(Malzemeli Ödemeler)	
İşverenin Kuruma Bildirmiş Olduğu Sigorta Primine Esas Kazanç Toplamı	8.000.000.00.000.-TL	
Değerlendirmeye Esas Hak Ediş Tutarı	Toplam Hak Ediş Tutarı- Malzemeli İşçilik Toplamı	250.000.000.000.-TL
Kuruma Bildirilmesi Gerekli En Az İşçilik Miktarı	(Değerlendirmeye Esas Hak Ediş Tutarı x İşçilik Oranı)-(Salt İşçilik Toplamı+Üst Sınır Üzerinden Yapılan Ödemeler)	15.000.000.000.-TL
Bildirim Eksikliği	Kuruma Bildirilmesi Gereken SPEK- Kuruma Bildirilen SPEK	7.000.000.000.-TL

SONUÇ

1. Yapılan değerlendirmede işverenin Kuruma 7.000.000.000.-TL eksik işçilik bildiriminde bulunduğu saptandığından, belirtilen tutarın 2005/01.aya maledilerek karşılığı primlerin 506 sayılı Yasanın 4958 ve 5198 sayılı Yasalarla değişik 80 inci madde hükmüne göre tahsil edilmesi,
2. Eksik işçilik bildirim tutarının 2005/01.aya mal edildiğinden dolayı, 2005/01.aya ait prim belgelerinin eksik verilmiş olması nedeniyle, işveren hakkında, 506 sayılı Yasanın 5198 sayılı Yasa ile değişik 140-c uyarınca idari para cezası uygulanması,
3. Eksik işçilik bildiriminin ücret tediye bordrolarına eksik olarak

- intikal ettirilmesi ve yasal deftere gider olarak işlenmemesi nedeniyle 2005/01.aya ait işyeri kayıtları SSIY/25-c maddesi hükmü gereğince geçersiz sayılmasından dolayı, işveren hakkında 506 sayılı Yasanın 4958 sayılı Yasanın 51 inci maddesiyle değişik 140-d uyarınca defter türü dikkate alınarak idari para cezası uygulanması,
4. Raporun 1,2 ve 3 üncü maddelerinin uygulanmasından sonra Kurumca da başkaca bir sakınca yoksa işverenin ihale makamı nezdindeki teminatının çözülmesi,
  5. İşyeri dosyasının 31.01.2005 tarihi itibariyle 506 sayılı Yasa kapsamında çıkartılması.

b) Özel bina inşaatı işyerlerinde örnek

İşin Konusu	Bina İnşaatı (4.4003...)	
İnşaatın Sınıfı ve Grubu	III-B	
Yüzölçümü	1500 m2	
Yıllar İtibariyle m2 Maliyet Bedelleri	2004 yılı için; 322.000.000.- TL	
Temel Ruhsat Tarihi	30.11.2003	
İşin Başlama ve Bitişi	01.01.2004 -30.11.2004	
İnşaatın Bitirilişinin Kuruma Bildirildiği Tarih veya İskan Ruhsatı İçin Belediyeye Başvuru Tarihi	24.12.2004	
Asgari İşçilik Oranı	%9	
İşverenin Kuruma Bildirmiş Olduğu Sigorta Primine Esas Kazanç Toplamı	35.000.000.000.-TL	
Araçların Kuruma Bildirmiş Olduğu Sigorta Primine Esas Kazanç Toplamı	13.000.000.000.-TL	
Kuruma Bildirilen SPEK Toplamı (Esas İşveren+Aracı)	48.000.000.000.-TL	
Tüm Yapı Maliyeti	Toplam İnşaat Alanı x Birim Maliyet Bedeli-Malzemeli İşçilik Toplamı	483.000.000.000.-TL
Kuruma Bildirilmesi	(Tüm Yapı Maliyeti x Uygulanacak İşçilik Oranı)- (Salt İşçilik Toplamı+SPEK Üst Sınırı Üzerinde Yapılan Ödmeler)	43.470.000.000.-TL
Bildirim Fazlalığı	Kuruma Bildirilen SPEK - Kuruma Bildirilmesi Gereken SPEK	4.530.000.000.-TL

SONUÇ

1. Yapılan değerlendirmede işverenin Kuruma 4.530.000.000.-TL fazla işçilik bildiriminde bulunduğu saptandığından, Kurumca da başkaca bir sakınca yoksa işverene ilişiksizlik belgesinin verilmesi,
2. İşyeri dosyasının 30.11.2004 tarihi itibariyle 506 sayılı Yasa kapsamında çıkartılması.

XII- DEĞERLENDİRME, SONUÇ VE ÖNERİ

Özellikle ihaleli işler ile özel bina inşaatı işyerlerinde ilişiksizlik belgesinin alınmasında, işveren sızlanmalarının önüne geçilmesi, Kurum alacaklarının hızlandırılması ve Kuruma güvenin artması düşünceleriyle, meslek mensuplarının SSK'daki yetkileri 06.08.2003 tarihli 4958 sayılı Yasa ile yasal statüye kavuşturulmuştur. İhale konusu işlerde istihkak tutarı, özel bina inşaatlarında da maliyet tutarı 5.000.000 YTL'ye kadar (bu rakam dahil) olan işlerle ilgili raporların serbest muhasebeci mali müşavirlerce düzenleneceği, yeminli mali müşavirler için ise, bu konuda bir sınır getirilmediği, yapımına 01.05.2004 tarihinden önce başlanılan ve bu tarihten sonra bitirilen söz konusu işyerlerinden dolayı inceleme yapılabileceği, inceleme raporlarının düzenlenmesine, asgari işçilik oranlarının Resmi Gazete'de yayımlandıktan sonra fiilen başlanılacağı, işçilik oranlarında herhangi bir eksiltmeye gidilmeden değerlendirme yapılacağı, meslek mensuplarının gerçeğe aykırı rapor düzenleyerek Kurum zararına sebebiyet verdikleri takdirde, oluşan Kurum zararından işveren ile birlikte ve müteselsilen sorumlu olacağı ve bu durumda ilgililer hakkında ayrıca genel hükümlere göre işlem yapılacağı, inceleme raporlarının Kurum denetim yetkisi saklı kalmak şartıyla işleme alınabileceği, devamlı işyeri işçileri ile

yapılan işler-piyasadan hazır halde alınıp satılan işler ile Kuruma hiç bildirim yapılmamış işyerleri için rapor düzenlenemeyeceği ve diğer hususlarda mevzuat şekillenmiştir.

Rapor düzenlenmesi usul ve esasları hakkında önemli bir yer tutan hususlardan en önemlisi olan eğitim konusunda, TÜRMOB tarafından Kurum ile işbirliği yapılarak meslek mensuplarına eğitim verilmesinin hüküm altına alınmış olması, konunun önemini bir kat daha artırdığı ve Kurum ile TÜRMOB arasındaki ilişkiye hız katacağı düşünülmektedir.

Meslek mensuplarına incelemeye dair yasal yetki 06.08.2003 tarihinde verilmiş, ilgili yönetmelik 01.05.2004 tarihinde yürürlüğe girmiş olmasına rağmen, tebliğ ile rapor düzenlemenin asgari işçilik oranlarının Resmi Gazete'de yayımlanmasından sonra fiilen başlanacağı hususu, yasa ve yönetmeliğe aykırıdır. Halen yürürlükte bulunan 16-192 ek sayılı Genelge'deki oranlar dikkate alınarak bir an önce inceleme raporlarının düzenlenmesinin yolu açılmalıdır.

Karşıt inceleme gerektiğinde, karşıt inceleme yapılacak yer meslek mensubunun bulunduğu yer(il) dışında ise, incelemenin nasıl ve nerede yapılacağı konusunda açıklık bulunmamaktadır. Konu, SMMM/ YMM Odası tarafından belirlenecek bir meslek mensubu tarafından yerine getirilmesi sağlanabilir.

Kurum ünitelerinde tutulan işyeri dosyalarının incelenmesi gerektiğinde herhangi bir yöntem belirlenmemiştir. Daha önceden olduğu gibi yazılı başvuruda bulunmak ve Oda üyesi olduklarına ilişkin belgeyi eklemek koşuluyla, işyeri dosyası ile ilgili olarak istedikleri bilgiler yazılı şekilde verilebilir ya da yaka kimlik kartı taşıyan meslek mensuplarına sözlü bilgi verilebilir.

Meslek mensuplarının gerek özellikle asgari işçilik oranının tereddüt edilmesi noktasında Kurum gerekse de ihale makamı/ruhsat makamı ile yazışma usul ve esasları geliştirilmemiştir. Her iki durumda da gerekli yazışmaları yapabilmesinin yolları belirlenmelidir.